

Notitie Burgerschap
versie juni 2026

Inhoudsopgave – Burgerschap Lentiz Revis

1. Inleiding	3
2. Kernwaarden Burgerschap	4
3. Het Revis in Maassluis	7
4. Dit is onze manier: Burgerschap op het Revis	8
○ Vakken	
○ Global Learning	
○ Excursies en uitwisseling klas 3	
○ Buitenlandse talenreizen en Erasmusplus-projecten	
○ Revisuren MAVO/HAVO/VWO	
○ Profielwerkstuk (PWS)	
○ Stages	
○ Mentoraat en LOB	
○ Debatclub	
○ Projecten	
○ Leerling- en ouderparticipatie	
○ Simulise (competenties en reflectie)	
○ Revis Skills	
5. Evaluatie	14
○ Ontwikkeldoelen werkgroep burgerschap	
○ Revis – Transformatieve school	
6. Bijlage	16
• Wet burgerschapsopdracht	
○ Wat houdt de wet in?	
○ Waarom deze wet?	
○ Toezicht en ondersteuning	

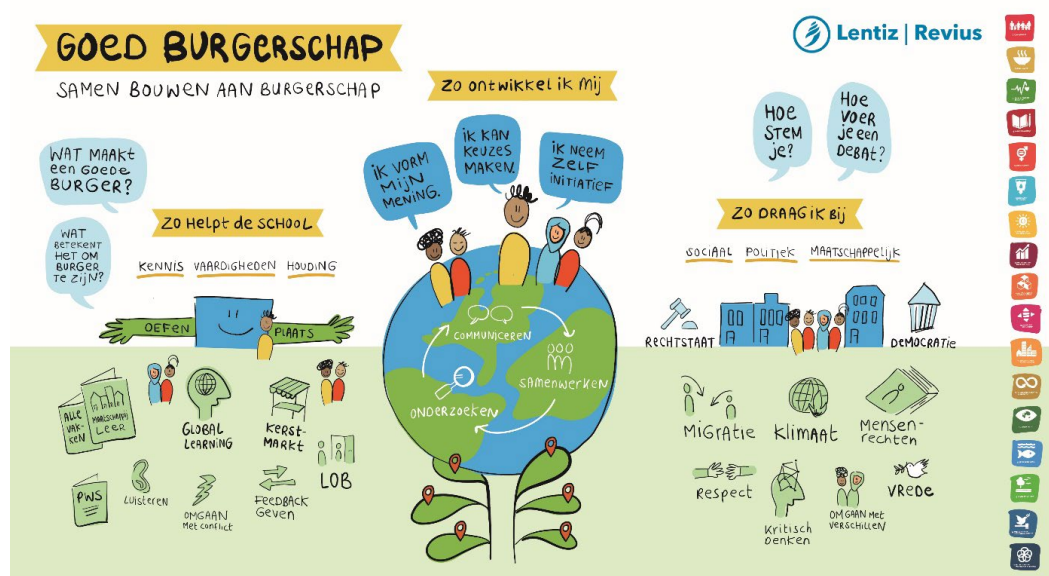
Inleiding

‘Een thuis voor toekomstmakers’ – dat is het motto van Lentiz Revius. Onze leerlingen groeien op in een razendsnel veranderende wereld. Aan school de uitdaging om hen niet alleen cognitieve kennis bij te brengen, maar hen ook te vormen tot zelfstandige, kritische en maatschappelijk betrokken burgers die hun plek kunnen vinden in die wereld. Een toekomst die niet alleen bestaat uit de kring van de leerling zelf, maar die veel groter is.

Het Revius is al vele jaren actief op het gebied van burgerschap en wereldburgerschap. Wij willen leerlingen leren om verder te kijken dan hun directe omgeving. Onze visie is dat leerlingen zich ontwikkelen tot kritische denkers die hun mening kunnen vormen over actuele vraagstukken en die het vermogen hebben om zelfstandig te handelen ten aanzien van sociale, politieke en maatschappelijke problemen. Daarbij leren zij verantwoordelijkheid te nemen, initiatief te tonen en zich bewust te zijn van hun invloed op hun omgeving.

Burgerschap is op het Revius geen los vak, maar een rode draad binnen ons onderwijs. In alle vakken, projecten en activiteiten stimuleren wij leerlingen om inzicht te krijgen in andermans denken en handelen, om samen te werken, te reflecteren en hun mening te onderbouwen met argumenten. Ons doel is om onze leerlingen op te leiden tot kritische, ontwikkelde en maatschappelijk betrokken burgers die zich staande kunnen houden in een snel veranderende wereld – én die weten dat zij zelf het verschil kunnen maken. In dit beleidsplan beschrijven wij hoe Lentiz Revius invulling geeft aan burgerschap en wereldburgerschap. We lichten daarbij onze kernwaarden toe, bespreken hoe burgerschap verweven is in het curriculum en laten zien hoe wij werken aan sociale veiligheid, Revius Skills en persoonlijke ontwikkeling. Ook wordt uitgelegd hoe burgerschap in de praktijk zichtbaar is binnen vakken, projecten, excursies, stages en internationale uitwisselingen. Tot slot beschrijven we hoe wij ons burgerschapsonderwijs evalueren en verder ontwikkelen binnen de werkgroep burgerschap.

In ons ideaalbeeld voeden wij onze leerlingen op tot kritische, ontwikkelde en maatschappelijk betrokken burgers, die zich staande kunnen houden in een snel veranderende wereld en keuzes kunnen maken op basis van hun normen en waarden, waarbij zij zich ervan bewust zijn dat zij zelf het initiatief kunnen nemen om de wereld een beetje mooier te maken en... gelukkiger!

Kernwaarden Burgerschap

“Burgerschap veronderstelt kennis over het functioneren van de Nederlandse democratie en de daarbij behorende waarden. Naast het bijbrengen van deze kennis is het ook belangrijk dat scholen, vanuit hun eigen levensbeschouwelijke en/of pedagogische visie, leerlingen helpen bij het opdoen van ervaringen met betrekking tot de diverse en democratische samenleving.” ([SLO, 2024](#))

Kernwaarden van burgerschap gaan dus over:

- Sociale cohesie: de mate waarin iemand zich verbonden voelt met de maatschappij;
- Democratische basiswaarden – vrijheid, gelijk(waardig)heid en solidariteit;
- Sociale taken in het dagelijks leven vervullen – zoals feedback kunnen geven en naar elkaar luisteren;
- Omgaan met verschillen en conflicten.

De hoofdvraag bij burgerschap is “wat maakt een burger?” en daarnaast “wat maakt een goede burger?”. Op deze vragen is niet één juist antwoord. Hierdoor kun je vanuit verschillende perspectieven (goed) burgerschap definiëren en onderwijzen.

Leerlingen komen bij ons op school impliciet en expliciet met deze vragen in aanraking. Op het Revijs stellen we daarbij een aantal basisvragen centraal:

- Wat moeten de leerlingen kennen en kunnen op het terrein van burgerschapsvorming als ze de school verlaten?
- Wat willen we de leerlingen leren, gezien onze visie en context?
- Wat willen de leerlingen zelf leren?

In het schoolplan van het Revijs staat burgerschap als volgt geformuleerd:

“De kern van burgerschapsonderwijs gaat over aandacht voor de basiswaarden van onze democratische rechtstaat; gelijke behandeling en respect voor iedereen in onze multiculturele en diverse samenleving. Hiertoe is de school een oefenplaats voor leerlingen. School is bij uitstek een plek waar jongeren kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten en waar zij worden voorbereid om actief bij te dragen aan de samenleving. Met behulp van burgerschapsonderwijs vergroten wij de zelfredzaamheid van onze leerlingen in de Nederlandse samenleving.”

Van Burgerschap naar Wereldburgerschap

Op het Revisus wordt veel aandacht besteed aan internationalisering, dit is een van de speerpunten van de school. Sinds 2021 zijn wij geaccrediteerd als school binnen het Global Citizen Network (GCN). Om vorm te geven aan de leerdoelen van het GCN bieden wij naast uitwisselingen in klas 3 aan alle leerlingen het vak Global Learning aan in leerjaar 2 en 3, waarbij zij op projectmatige wijze kennis maken met mondiale vraagstukken. Met thema's als rechtsstaat, democratie en duurzaamheid sluiten wij mooi aan bij de doelen zoals die zijn gesteld voor burgerschapsonderwijs. Als school binnen het Global Citizen Network bekijken wij burgerschap vanuit een breder perspectief, vanuit wereldburgerschap. Burgerschapsonderwijs stimuleert leerlingen hoe ze actief onderdeel kunnen zijn van een pluriforme, democratische samenleving. Een samenleving die de afgelopen eeuwen steeds internationaler is geworden. Actuele maatschappelijke vraagstukken als migratie en klimaatproblematiek spelen op alle niveaus: op school, maar ook elders in de wereld. Ze vragen om mondiale oplossingen. En om leerlingen die hiermee om kunnen gaan.

Voor leerlingen begint de wereld op school. Op school zijn zij onderdeel van een micro-samenleving waarin ze in aanraking komen met verschillende personen, denkwijzen, culturen, religies, sociaaleconomische klassen, en uiteraard lesonderwerpen. Het onderdeel zijn van deze micro-maatschappij draagt al bij aan een deel van de doelen van burgerschapsonderwijs. Arjen Lubach verwoordde het treffend: "Thuis ben je aan je ouders overgeleverd en op school aan de wereld." ([Bron Lubach](#))

Wereldburgerschap houdt dezelfde kernwaarden aan als burgerschap, maar gaat ook uit van het besef dat iemand verbonden is met de rest van de wereld en dat diegene er een actieve rol in kan spelen. Het verbindt het lokale en nationale met het internationale. Kernwaarden van wereldburgerschap zijn onder andere:

- Humanistische waarden zoals tolerantie en respect voor anderen: deze houden dezelfde basiswaarden aan als de democratische rechtsstaat maar gelden ook buiten de politieke structuur van een rechtsstaat. De manier waarop individuen zich tot elkaar verhouden door communicatie, samenwerking en het vinden van oplossingen voor problemen en conflicten, ongeacht individuele verschillen.
- Het kunnen omgaan met elkaar zoals het tonen van empathie, kritisch denken en het vermogen om met diversiteit om te gaan. Wereldburgers denken open en kritisch en respecteren verschillende perspectieven.
- De verhouding tussen individuen en maatschappelijke instanties. De rol van wereldburgers binnen politieke, sociale en economische structuren op lokaal, nationaal en globaal niveau, en weten ze hoe ze hier invloed op kunnen uitoefenen.
- Kennis van mensenrechten, weten dat deze voor iedereen gelden en actief bijdragen aan de bescherming ervan, zowel lokaal, nationaal als wereldwijd.

Er zijn talrijke studies gedaan naar de definities en verschillende benaderingen van wereldburgerschap. Wat ze gemeen hebben zijn de uitgangspunten dat wereldburgerschap mondiaal bewustzijn bevordert en universele en humanitaire waarden laat uitdragen. (Bron: Nuffic)

Sociale veiligheid

Een veilige schoolomgeving is een voorwaarde om leerlingen in staat te stellen te kunnen leren. Sociale veiligheid staat daarom hoog het vaandel van het Revius. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich gezien, gewaardeerd en veilig weten op school.

Een veilig klimaat draagt bij aan de ontwikkeling van een positief en realistisch zelfbeeld. Een realistisch zelfbeeld is een voorwaarde die het mogelijk maakt dat leerlingen zich ontwikkelen tot betrokken, ondernemende en ambitieuze personen. In een veilig klimaat zijn leerlingen zich bewust van hun weten en kunnen, weten zij dat ze gezien worden en er mogen zijn, dat ze betekenis hebben en erbij horen, ondanks onderlinge verschillen.

Wij vinden het belangrijk te investeren in een positief schoolklimaat en positieve groepsvorming, gericht op gewenst gedrag. Naast curatieve maatregelen bij ongewenst gedrag, willen we ons vooral focussen op preventie ervan.

Door middel van monitoring wordt jaarlijks gemeten hoe sociaal veilig de leerlingen zich op school voelen. Behalve de activiteiten gericht op positieve groepsvorming, staan er ook richtlijnen in het protocol over signalering en melding van pestgedrag. Immers, pesten kan door een goede aanpak wel sterk verminderd worden, maar nooit voor honderd procent worden voorkomen. Het is belangrijk dat alle betrokkenen met elkaar over sociale veiligheid in gesprek gaan en blijven. In team- en directieoverleg hoort het schoolklimaat regelmatig op de agenda te staan. Docenten gaan de dialoog aan met hun leerlingen. Ouders worden hierbij betrokken tijdens ouderavonden en oudergesprekken. Collega's kunnen informeel ervaringen uitwisselen, maar ook studiedagen, workshops en cursussen kunnen een bron van professionalisering zijn.

Het Revis in Maassluis

Maassluis is een gemeente aan de rand van het Westland die 36.634 inwoners telt (april 2025). Ongeveer een derde van deze inwoners bestaat uit mensen met een migratieachtergrond. Gezien de ligging hebben onze leerlingen veel te maken met de bedrijvigheid uit het Westland. Op school wordt ook samengewerkt met verschillende bedrijven uit de regio, waaronder Lely. (Bron: Maassluis-Schiedam in Cijfers - Maassluis)

Maassluis is één van de snelst groeiende gemeentes van Nederland. De gemeente groeit van ca. 30.000 naar 50.000 inwoners (2050). Dit brengt meer diversiteit en druk op voorzieningen (waaronder scholen) met zich mee. Deze groei zal ook een impact hebben op onze leerlingen en het is interessant om met de leerlingen samen te reflecteren op thema's als samenleven, participatie en betrokkenheid in een diverse en groeiende gemeenschap.

Dit is onze manier: Burgerschap op het Revius

Burgerschap is op onze school geen apart vak, maar een continu proces dat binnen verschillende gebieden en activiteiten vorm krijgt. Het komt terug in ons schoolklimaat, binnen alle vak- en leergebieden en met meer nadruk binnen:

- Global Learning
- Excursies en uitwisseling jaar 3
- Buitenlandse talenreizen en Erasmusprojecten
- Revisuren mavo/havo/vwo
- Profielwerkstuk
- Stages
- Het mentoraat en LOB
- Debatclub
- Projecten
- Leerling- en ouderparticipatie

Burgerschap zit verweven in alle vakken die wij op school aanbieden, elke vakgroep besteedt aandacht aan één of meerdere doelen van burgerschapsonderwijs. Zo wordt bij de talen gewerkt aan het ontwikkelen van gespreks- en debatvaardigheden, waarbij actuele gebeurtenissen in binnen- en buitenland centraal staan. Daarnaast komen leerlingen met actuele vraagstukken in aanraking bij hun vakken via de lesinhoud. Zo komt de energietransitie bij verschillende vakken terug (onder andere scheikunde, aardrijkskunde en biologie). Met name bij de vakken geschiedenis en maatschappijleer komen zowel kennis als vaardigheden van burgerschap(sonderwijs) samen. Leerlingen leren bij deze vakken niet alleen over het ontstaan en het belang van de democratische rechtsstaat, maar gaan hier ook actief mee aan de slag, onder andere via opdrachten in de klas, praktische opdrachten en werkvormen in de les. Nederland kent verschillende verkiezingen, van de lokale waterschappen tot Europese verkiezingen. Elk van deze verkiezingen komt tijdens de lessen aan bod en specifiek voor de landelijke verkiezingen organiseren wij ook terugkerende scholierenverkiezingen.

Een overzicht van de onderwerpen die bij de verschillende vakken voorbijkomen is opgenomen in bijlage 2. In bijlage 3 staat een overzicht van de burgerschapsdoelen van het SLO en hoe dat terugkomt in de verschillende vakken en activiteiten bij ons op school.

Global Learning

Op het Revius hebben we naast de reguliere vakken het vak Global Learning, waar projectmatig onderwijs wordt aangeboden met als uitgangspunt de *Sustainable Development Goals* van de Verenigde Naties. Alle leerlingen uit klas 2 en 3 volgen dit vak. Bij dit vak komen verschillende burgerschapsdoelen samen en wordt vakoverstijgend gewerkt. Leerlingen leren bij dit vak bepaalde onderwerpen vanuit verschillende perspectieven te bekijken en werken bij elk onderwerp aan een creatieve verwerking, bijvoorbeeld het organiseren van een tentoonstelling of het maken van een tijdschrift. Onderwerpen waar leerlingen aan werken zijn onder andere onderwijs (vergelijken tussen verschillende landen), conflictgebieden, identiteit en diversiteit, duurzaamheid en AI. Een voorbeeld van een module van Global Learning is [hier](#) te vinden (Plastic troep op de stoep).

Eén van de vaste modules bij Global Learning is de invulling van de jaarlijkse kerstmarkt (zie: kerstmarkt). Leerlingen uit klas 2 gaan in een module in het kader van ondernemerschap aan de slag met de ontwikkeling van een product, dat zij op de kerstmarkt verkopen. De opbrengst hiervan gaat naar een goed doel. In aanloop naar de kerstmarkt denken zij uit welk product zij willen verkopen, hoe zij dit het beste kunnen ontwikkelen en uiteraard hoe zij de meeste winst kunnen maken. Zij schrijven hiervoor een ondernemingsplan.

Excursies en uitwisseling klas 3

Via verschillende excursies op school komen leerlingen in aanraking met de kernwaarden van onze samenleving. Zo doen alle leerlingen mee aan het politieke programma van **ProDemos**, waarbij in één dag alle facetten van politiek Den Haag voorbijkomen. Dit programma is een mooie aanvulling op de stof die zij bij het vak maatschappijleer tot zich hebben genomen.

Jaarlijks worden verschillende **musea** bezocht met interactieve workshops en rondleidingen, aansluitend bij het programma van een vak. Zo bezochten onze leerlingen in het afgelopen jaar onder andere het literatuurmuseum, het Archeon en het Anne Frank Huis.

Ook worden er elk jaar verschillende uitstapjes over de grens georganiseerd. Alle leerlingen uit klas 3 krijgen de kans om mee te doen aan een uitwisseling met leerlingen uit Spanje. Tijdens deze reis logeren zij in een gastgezin en proeven zo van de Spaanse culturele gewoontes. Voor de thuisblijvers is een speciaal programma

ontwikkeld, zodat zij alsnog kennis opdoen van verschillende culturen. Daarnaast zijn er excursies in de bovenbouw vanuit de talensecties naar Aken en Lille, waarbij leerlingen hun vaardigheden in een moderne vreemde taal in de praktijk kunnen brengen. Ook excursies in het teken van de Europese Unie mogen niet ontbreken: zo is afgelopen jaar door een groep leerlingen een bezoek gebracht aan het Europees Parlement in Brussel. Voor aankomend schooljaar (2026-2027) zal worden gekeken of het mogelijk is om dit te herhalen en eventueel ook een excursie te organiseren naar Straatsburg.

Buitenlandse talenreizen en Erasmusplus projecten

‘Een thuis voor toekomstmakers’, dat is het motto van het Revius. Onze leerlingen groeien op in een razendsnel veranderende wereld. Aan school de uitdaging om leerlingen voor te bereiden op het leven na school. Een toekomst die niet alleen bestaat uit de kring van de leerling zelf, maar die veel groter is.

We leiden (wereld)burgers op die weten hoe ze hun draai moeten vinden in een steeds mondiale wereld. Actuele vraagstukken als duurzaamheid en migratie zijn niet alleen binnen onze eigen grenzen op te lossen, daarvoor zullen we moeten samenwerken met andere landen. Wij willen leerlingen hun blik over de grens laten richten, zowel door te ervaren als door na te denken en aan de slag te gaan met mondiale vraagstukken. Zo worden onze leerlingen zich bewust van hun plek in de wereld, weten zij zich te redden op plekken met een andere taal en cultuur en worden zij een echte wereldburger.

Op het gebied van reizen willen we een variatie bieden aan reizen, waar de leerlingen zelf voor moeten betalen, dit zijn de uitwisselingen met scholen in Spanje in het derde jaar en gericht zijn op groepsbinding, sociale vaardigheden en plezier. Daarnaast bieden we ErasmusPlusreizen, die gesubsidieerd zijn door Europa op basis van de ErasmusPlus-subsidie. Deze zijn thematisch, vanuit een bepaald profiel of vakken en zijn gekoppeld aan één of meer van de Sustainable Development Goals (SDG's).

De afgelopen jaren zijn we bijvoorbeeld op uitwisseling geweest met een school in Modica op Sicilië gericht op (kunst)geschiedenis en een uitwisseling met een school in Finland, met als thema Global Skills. Ook geven wij de mogelijkheid aan de eindexamenleerlingen op hun PWS-onderzoek te verrichten in het buitenland. Zo heeft er een PWS-groepje de Holocaust-ontkenning onderzocht in Krakau, Polen en zijn er leerlingen naar Budapest, Hongarije, geweest om de situatie van de gezondheidszorg te bestuderen. Ook is er een groepje leerlingen voor hun PWS naar de Alpen geweest om de invloed van klimaatverandering te onderzoeken.

Revisuren, MAVO/HAVO/VWO

Op het Revisuren willen we leerlingen zo goed mogelijk voorbereiden op hun toekomst, een toekomst die er anders uit zal zien dan nu. Dat staat vast. We hebben slimme skills nodig en die leren leerlingen in zowel in het Next Generation Education Lab als in samenwerking met lokale bedrijven.

Samen met hun klasgenoten gaan leerlingen aan de slag met opdrachten van o.a. bedrijven. Ze denken onder andere na over energie en grondstoffen. En zoeken naar oplossingsrichtingen voor de verschillende vraagstukken. Innovaties op het gebied van technologie, digitalisering, duurzaamheid, logistiek etc. passeren automatisch de revue. Dit alles doen we samen met Lely en andere bedrijven uit Maassluis en de regio.

De Revisuren zijn niet alleen een mooie manier om samen te werken met bedrijven uit de regio, maar zijn voor leerlingen ook een kans om kennis te maken met de profielen die zij in de bovenbouw kunnen kiezen. Elk Revisuur is verbonden aan een van de profielen (Cultuur en Maatschappij, Economie en maatschappij, Natuur en gezondheid of Natuur en techniek) en stelt leerlingen in staat om een beeld te krijgen van wat zij met hun toekomstige vakkenpakket kunnen doen. De Revisuren zijn een aanvulling op de mentorlessen en de andere activiteiten die leerlingen kunnen volgen om zich te verdiepen in hun vervolgstap bij ons in de bovenbouw.

Profielwerkstuk (PWS)

De kers op de taart op het gebied van onderzoeken en presenteren is het PWS, een groot project waar zij samen met klasgenoten aan werken en dat moet aansluiten bij een vak binnen hun profiel. Leerlingen starten hiermee aan het eind van leerjaar 3 (MAVO), leerjaar 4 (HAVO) of 5 (VWO) en ronden dit in hun examenjaar af met een presentatie. Leerlingen worden uitgedaagd om actuele vraagstukken te verkennen die raken aan de samenleving van vandaag én morgen. Denk aan thema's als duurzaamheid, ethiek in technologie, sociale rechtvaardigheid of inclusie. Door zich te verdiepen in deze onderwerpen, ontwikkelen zij niet alleen onderzoeks- en reflectievaardigheden, maar ook een breder bewustzijn van hun rol als (wereld)bürger.

Vanaf 2025 heeft het profielwerkstuk op het Revis een nieuwe en eigentijdse invulling gekregen. Leerlingen van de HAVO en het VWO moeten naast het traditionele onderzoeksverslag werken aan een alternatief product dat past bij de veranderende wereld, waarin technologie – en in het bijzonder kunstmatige intelligentie – een steeds grotere rol speelt. Deze vernieuwde aanpak biedt ruimte voor creativiteit, innovatie en een persoonlijke invulling. Zo wordt het PWS niet alleen een voorbereiding op vervolgstudie of werk, maar ook een oefening in burgerschap, waarbij creatief, kritisch en zelfstandig denken centraal staan.

Leerlingen van de MAVO koppelen hun Profielwerkstuk (PWS) aan hun stage. Tijdens deze stage voeren zij een praktijkgericht onderzoek uit binnen het bedrijf of de organisatie waar ze meelopen. De bevindingen van dit onderzoek worden verwerkt in een uitgebreid verslag, waarin niet alleen het onderzoek zelf, maar ook de werkomgeving en de beroepspraktijk aan bod komen. Het PWS heeft hiermee een sterk beroepsoriënterend karakter en helpt leerlingen bij het verkennen van hun interesses en mogelijkheden voor een toekomstig beroep of vervolgopleiding. Als afsluiting presenteren de leerlingen hun verslag in het Engels, tijdens een mondeling examen. Hierbij ligt de nadruk op vaktaal, presentatievaardigheden en het helder overbrengen van hun onderzoeksresultaten in een vreemde taal — een waardevolle oefening richting het mbo en de beroepspraktijk.

Stages

Op het Revis kennen we verschillende soorten stages: leerlingen van HAVO/VWO doen zowel een **maatschappelijke stage** (klas 4) en een **bedrijfsstage** (klas 3 en 4). Leerlingen van de MAVO doen één bedrijfsstage, vanaf schooljaar 2025-2026 gekoppeld aan hun PWS. Alle stages zijn waardevolle leermomenten die bijdragen aan de brede vorming van onze leerlingen.

De **maatschappelijke stage** is bedoeld om leerlingen kennis te laten maken met vrijwilligerswerk. Ze draaien bijvoorbeeld mee op een basisschool, ondersteunen bij een sportvereniging of helpen bij een lokaal evenement. Door actief deel te nemen aan deze vormen van onbetaalde inzet, ervaren zij van dichtbij hoe zij een positieve bijdrage kunnen leveren aan de samenleving waar zij zelf ook onderdeel van zijn. Ze ontdekken hoe belangrijk betrokkenheid, verantwoordelijkheid en samenwerking zijn in het dagelijks leven.

De **bedrijfsstage** heeft als doel leerlingen te laten oriënteren op hun toekomstige loopbaan. Zij kiezen zelf een bedrijf of organisatie waarin zij graag een kijkje willen nemen. Tijdens deze stage krijgen zij inzicht in verschillende beroepspraktijken, werkomgevingen en verwachtingen op de arbeidsmarkt. Na afloop reflecteren zij op hun ervaringen: wat sprak hen aan? Wat past bij hun talenten en interesses? En wat hebben zij geleerd over zichzelf in een professionele context?

Al onze stages dragen op hun eigen manier bij aan de ontwikkeling van zelfstandige, bewuste en maatschappelijk betrokken jongeren. Door te leren in én van de praktijk, bouwen zij niet alleen aan hun toekomst, maar ook aan hun rol als actieve deelnemers aan de samenleving.

Mentoraat en LOB

Via opdrachten tijdens de mentoruren in zowel de onderbouw als de bovenbouw werken leerlingen actief aan hun executieve vaardigheden, zoals plannen, reflecteren en doorzetten. Tegelijkertijd maken zij stappen binnen de loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). Deze ontwikkeling draagt niet alleen bij aan hun persoonlijke groei, maar ook aan hun vorming tot betrokken, zelfstandige en verantwoordelijke burgers.

In de onderbouw ligt de focus binnen het mentoraat op drie centrale vragen: *Wie ben ik? Wat wil ik? En wat kan ik?* In klas 1 leren leerlingen zichzelf en hun klasgenoten beter kennen. Door samen te

werken, te reflecteren en stil te staan bij hun eigen rol binnen de groep, ontwikkelen zij belangrijke sociale vaardigheden die passen binnen actief burgerschap.

Vanaf klas 2 verbreden zij hun blik: via opdrachten en challenges ontdekken ze wat hun interesses en talenten zijn, en hoe zij die kunnen inzetten binnen én buiten de school. Dit stimuleert eigenaarschap en het besef dat je met jouw kwaliteiten kunt bijdragen aan de maatschappij.

In de bovenbouw verschuift de focus van zelfontdekking naar zelfontplooiing. Het mentoraat richt zich dan op toekomstgerichte keuzes: het plannen van de vervolgstappen in studie of werk, het nemen van verantwoordelijkheid voor eigen leerloopbanen en het kritisch nadenken over de eigen plek in de samenleving. Leerlingen reflecteren op hun waarden en ambities en worden aangemoedigd om hun stem te laten horen – vaardigheden die essentieel zijn voor actief burgerschap in een dynamische samenleving.

Debatclub

Het debatteren is niet alleen nuttig voor je persoonlijke ontwikkeling, maar het is ook hartstikke leuk om te doen. Daarom is er op het Revijs een debatclub. Iedereen die zich wil bekwamen in het debatteren is van harte welkom. Je start eerst met een workshop debatteren. Daarna ga je als lid van de club oefenen in het debatteren. Maar het blijft niet bij oefenen, je gaat ook echt meedoen aan debatwedstrijden. En wedstrijden zijn er genoeg. Zo heeft het Revijs onlangs meegedaan aan het Groot Rotterdams Water- en Klimaatdebat. Het Revijs behaalde een mooie tweede plaats.

Projecten

Leerlingen werken in de onderbouw in projectvorm gedurende het jaar aan allerlei projecten om zich vaardigheden eigen te maken. Zo is er in leerjaar 1 een afvalproject, waarbij de leerlingen in de omgeving met behulp van de ondersteuning van de gemeente Maassluis afval gaan verzamelen rond de school. In leerjaar 2 vindt er bijvoorbeeld een taalexpeditie plaats, waarbij de leerlingen in een vreemde taal een kookvlog maken met het koken van gerechten uit dat specifieke land en voor leerjaar 3 is er het project 'De gezonde school' over een gezonde leefstijl, Moneyways over goed omgaan met je geld en Plastic troep in de Waterweg over bewustmaking van afval en met name plastic. In de bovenbouw vindt er ook een project Moneywise plaats in leerjaar 4 en gaan ze op excursie naar Prodemos/Den Haag. In leerjaar 5 VWO gaan leerlingen op kamp met het thema duurzaamheid.

Leerling- en ouderparticipatie

Op het Revijs vinden we het belangrijk dat leerlingen en ouders actief betrokken zijn bij de school. Via de **leerlingenraad** denken leerlingen mee over thema's die hen aangaan, zoals de schoolregels, duurzaamheid, evenementen en sociale veiligheid. Ze leren op deze manier om hun stem te laten horen en verantwoordelijkheid te nemen – belangrijke elementen van burgerschapsvorming.

De ouderraad biedt ouders de kans om mee te denken over het schoolbeleid en de dagelijkse gang van zaken. Samen zorgen we voor een betrokken schoolklimaat waarin wederzijds respect, transparantie en samenwerking centraal staan. Ook zijn er maandelijkse 'koffiemomenten' gepland waar ouders binnen kunnen lopen om met teamleiders en andere ouders van gedachte te wisselen en om vragen te kunnen stellen.

Simulise (competenties en reflectie)

Op het Revius maken leerlingen gebruik van het digitale portfolio-programma Simulise om hun leerproces inzichtelijk te maken en te documenteren. In Simulise verzamelen zij bewijsstukken van hun ontwikkeling, zoals reflecties, opdrachten, projecten en persoonlijke doelen. Dit portfolio fungeert als een groeidocument dat gedurende de hele schoolloopbaan meegroeit.

Simulise stimuleert leerlingen om eigenaarschap te nemen over hun leerproces. Ze leren nadenken over vragen als: *Wat heb ik geleerd? Waar ben ik trots op? Wat wil ik nog ontwikkelen?* Door structureel te reflecteren op hun ervaringen – in de klas, tijdens projecten, bij stages of maatschappelijke activiteiten – krijgen leerlingen zicht op hun persoonlijke groei én hun bijdrage aan de wereld om hen heen. Het portfolio sluit ook nauw aan bij de vorming van burgerschap. Leerlingen worden aangemoedigd om niet alleen schoolse prestaties vast te leggen, maar ook ervaringen die laten zien hoe zij zich ontwikkelen als betrokken en verantwoordelijke burgers. Denk aan vrijwilligerswerk, deelname aan debat- of duurzaamheidsgroepen, of het organiseren van een activiteit voor medeleerlingen. Zo wordt Simulise meer dan een verzameling documenten: het wordt een persoonlijk kompas dat leerlingen helpt om richting te geven aan hun keuzes, hun talenten in te zetten voor een groter geheel en bewust te worden van hun rol in de samenleving.

Revius skills

Op het Revius vinden we het belangrijk dat leerlingen niet alleen kennis opdoen, maar ook werken aan vaardigheden die hen voorbereiden op de wereld van morgen. Daarom hebben we de **Revius Skills** ontwikkeld – een set van vaardigheden die gebaseerd is op de internationaal erkende 21st century skills.

De Revius Skills omvatten:

- Kritisch denken
- Creativiteit denken
- Ondernemerschap en zelfregulering
- Digitale vaardigheden
- Onderzoeken
- Communiceren
- Presenteren

Deze vaardigheden zijn vastgelegd in een speciaal **Revius Skills-boekje**, waarin per vaardigheid verschillende competentieniveaus zijn uitgewerkt. Leerlingen reflecteren op deze vaardigheden bij elke opdracht die zij hebben afgerond en hebben ingeleverd via Simulise. Docenten geven ook feedback en scoren de leerling op dezelfde vaardigheden. Zo ontstaat een genuanceerd en visueel overzicht van de voortgang – een waardevol vertrekpunt voor reflectie in een mentorgesprek. De gecombineerde scores van leerling en docent worden overzichtelijk weergegeven in een ‘skill-spin’ die laat zien waar een leerling staat, waar sterke punten liggen en waar nog ontwikkelkansen zijn. Dit maakt groei zichtbaar én bespreekbaar.

De Revius Skills zijn onlosmakelijk verbonden met burgerschap. Vaardigheden als kritisch denken, communiceren, onderzoeken en samenwerken vormen de basis voor actieve deelname aan de samenleving. Door leerlingen bewust te laten reflecteren op deze vaardigheden, stimuleren we hen om niet alleen succesvol te leren, maar ook om verantwoord, betrokken en zelfstandig in de wereld te staan. Zo bouwen we samen aan zelfbewuste jongeren die klaar zijn voor hun toekomst – op school, in hun loopbaan én als burger. De organisatie rondom het gebruik van Simulise wordt in het schooljaar 2026-2027 verder bekeken en verfijnd. De werkgroep Simulise gaat de toepassing meer promoten bij de docenten, zodat er meer opdrachten in het systeem komen en zodoende vaardigheden daadwerkelijk beter gemeten kunnen worden.

Evaluatie

Om te weten of de school het goed(e) doet, is geregelde evaluatie nodig. Door de ontwikkeling van leerlingen in kaart brengen, kan het onderwijs worden bijgestuurd en afgestemd op de actuele leerbehoefte. Ook komen knelpunten en randvoorwaarden aan het licht, waar maatregelen voor genomen kunnen worden. Zo wordt de aanpak van school zichtbaar.

Ontwikkeldoelen werkgroep burgerschap

De **werkgroep burgerschap** zet zich actief in om het burgerschapsprogramma binnen onze school continu te verbeteren en te verdiepen. Hierbij ligt de focus op een doorlopende, samenhangende leerlijn die leerlingen niet alleen kennis bijbrengt, maar ook essentiële vaardigheden en een kritische houding ontwikkelt. Een belangrijke stap is het analyseren van vakwerkplannen om te zorgen dat burgerschap geïntegreerd wordt in verschillende vakken. De werkgroep stimuleert vakgroepen om hun lessen te laten aansluiten bij actuele maatschappelijke thema's, zodat leerlingen leren reflecteren op en deelnemen aan de wereld om hen heen. Ook het bewaken en vormgeven van een heldere leerlijn gebeurt in nauwe samenwerking met vakgroepen. Hierbij staat het zichtbaar maken van de ontwikkeling die leerlingen maken centraal, waarbij aandacht is voor:

Vaardigheden zoals samenwerken, onderzoeken en presenteren (**Revis skills**)

Kennis over maatschappelijke en democratische thema's

Debat en het oefenen van een respectvolle, kritische dialoog

Op dit moment kan er nog veel worden gewonnen op het gebied van samenwerking en cohesie. Leerlingen krijgen uiteenlopende actuele thema's aangeboden en ontwikkelen hun vaardigheden, maar het is nog niet gestroomlijnd van de brugklas tot het examenjaar. Hierin ziet de werkgroep burgerschap een mooi doel voor komend schooljaar. Om de afstemming te waarborgen en nog meer gezamenlijk invulling te geven aan burgerschapsonderwijs zal onder andere worden ingezet op samenwerking tijdens organisatiedagen, zullen gesprekken worden gevoerd met de vaksecties en zal periodiek middels een evaluatievragenlijst voor vaksecties worden onderzocht in hoeverre burgerschap daadwerkelijk wordt geïntegreerd en waar nog ruimte is voor verbetering.

Reflectie speelt een sleutelrol in het ontwikkelproces, zowel bij docenten als bij leerlingen. Via het portfolio-programma Simulise worden leerlingen gestimuleerd om na te denken over hun eigen leerproces: wat missen ze nog, waar hebben ze ondersteuning nodig, en welke doelen hebben ze inmiddels bereikt? Simulise zal vanaf schooljaar 2025-2026 bij alle vakken in alle leerjaren worden ingezet.

Binnen het kader van **Global Learning** worden modules ontwikkeld en aangepast, met nieuwe thema's zoals normen en waarden, en een verdieping van de module democratische rechtsstaat. Hierbij worden actuele onderwerpen als rechtsextremisme, de invloed van politieke leiders als Donald Trump en vrede vormgegeven in creatieve werkvormen, zoals een stripboek. Door een overzicht van werkvormen en presentaties binnen Global Learning te creëren, wordt ook de afstemming met andere vakken verbeterd, zodat burgerschap als een geïntegreerd en levend onderdeel van het curriculum ervaren wordt.

Revius | Transformatieve school

Op het Revius is in november 2025 gestart met het professionaliseringsprogramma van de Transformatieve school met socioloog Iliass El Hadioui. In het eerste jaar heeft het onderzoek zich gericht naar schoolcultuur op de havo-leerling. In hoeverre weet de havo-leerling te klimmen op de schoolladder en wordt hij in de lessen gemotiveerd en uitgedaagd tot leren? Er zijn verplichte studiedagen geweest voor alle medewerkers om een stap te maken in het onderzoek naar de havo-leerling. Tevens is er een werkgroep Transformatieve school die dit schooljaar diverse trainingen heeft gekregen. De pedagogisch-didactische groep kreeg ook lesbezoeken van trainers. Het tweede jaar van dit traject zal zich richten op de cultuur van de onderbouwlocatie.

“De Transformatieve School is sinds 2012 een verbetercultuur- en professionaliseringsprogramma voor scholen in met name stedelijke omgevingen. Het is bedoeld voor leraren en schoolleiders en gericht op het versterken van het geloof in eigen kunnen (self-efficacy) van álle leerlingen. Dit kan onder druk komen te staan als leerlingen te veel moeten laveren tussen hun buitenschoolse leefwereld en de schoolcultuur. De Transformatieve School werkt met scholen aan het voorkomen van deze dynamiek of het keren ervan. Dit doen we door in te zetten op een effectieve verbetercultuur gericht op didactische en pedagogische kwaliteit, maar ook op schoolleiderschap. Het programma combineert professionalisering in de klas tijdens lesbezoeken en cultuurverandering tijdens collectieve sessies binnen het professionele team.” (website, De transformatieve school)

De docenten uit de werkgroep hebben extra taakuren gekregen om hieraan deel te nemen. Vanuit het ondersteuningsteam zal ook een collega aansluiten. Dit mooie project is gestart in november 2025 en loopt door tot de zomer 2027.

Bijlage

Wet burgerschapsopdracht

Er is een specifieke wet die burgerschapsonderwijs in het voortgezet onderwijs regelt. Sinds 1 augustus 2021 is de Wet verduidelijking van de burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs van kracht. Deze wet is bedoeld om scholen een duidelijker kader te bieden voor het vormgeven van burgerschapsonderwijs, waarbij de vrijheid van onderwijs behouden blijft. [Rijksoverheid+7SLO+7vo-raad.nl+7](#)

Wat houdt de wet in?

De wet verplicht scholen in het voortgezet onderwijs om actief burgerschap en sociale cohesie te bevorderen op een doelgerichte en samenhangende manier. Concreet betekent dit dat het onderwijs zich in ieder geval moet richten op: [Education Inspectorate+8School en veiligheid+8SLO+8](#) Kennis en respect voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat: zoals vrijheid, gelijkheid en solidariteit, verankerd in de Grondwet en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens.

Ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties: die leerlingen in staat stellen deel te nemen aan en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving. Kennis over en respect voor diversiteit: in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid, evenals het principe dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden. [Officiële Bekendmakingen+3School en veiligheid+3vo-raad.nl+3School en veiligheid+3SLO+3Officiële Bekendmakingen+3SLO+3vo-raad.nl+3School en veiligheid+3](#) . Daarnaast verplicht de wet het schoolbestuur om te zorgen voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met deze waarden. Leerlingen moeten de mogelijkheid krijgen om actief te oefenen met deze waarden, en de school moet een omgeving bieden waarin zowel leerlingen als personeel zich veilig en geaccepteerd voelen, ongeacht hun achtergrond of overtuigingen. [Education Inspectorate+6vo-raad.nl+6Officiële Bekendmakingen+6](#)

Waarom deze wet?

Hoewel burgerschapsonderwijs sinds 2006 wettelijk verplicht is, bleek de oorspronkelijke wetgeving te vaag, waardoor scholen onvoldoende duidelijkheid hadden over wat er precies van hen werd verwacht. De aangescherpte wet uit 2021 biedt meer richting en maakt de burgerschapsopdracht minder vrijblijvend. Het doel is om leerlingen beter voor te bereiden op hun rol in de samenleving en om de basiswaarden van de democratische rechtsstaat actief te bevorderen. [Rijksoverheidwetgevingskalender.overheid.nl+5vo-raad.nl+5SLO+5Officiële Bekendmakingen+7Overheid.nl+7Expertisepunt Burgerschap+7](#)

Toezicht en ondersteuning

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de naleving van deze wet. Scholen hebben de vrijheid om zelf invulling te geven aan het burgerschapsonderwijs, maar moeten wel kunnen aantonen dat ze voldoen aan de wettelijke eisen. Organisaties zoals de PO-Raad, VO-Raad en Stichting School en Veiligheid bieden ondersteuning aan scholen bij het vormgeven van hun burgerschapsonderwijs. [vo-raad.nl+2Education Inspectorate+2Education Inspectorate+2Rijksoverheid](#)